

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY



S Ú H R N N Á S P R Á V A

**o výsledku kontroly
vynakladania verejných prostriedkov na úhradu nákladov z činnosti vo vybraných
zdravotníckych zariadeniach**

Predkladá

Dr.h.c. doc. Ing. Ján Jasovský, PhD.
predseda
Najvyšší kontrolný úrad
Slovenskej republiky

Materiál obsahuje

Súhrnnú správu o výsledku kontroly

Bratislava, december 2013

Zoznam skratiek:

Záchranná a dopravná zdravotnícka služba Bratislava, (ďalej len „ZaDZS“)
Národná transfúzna služba SR, (ďalej len „NTS“)
Psychiatrická nemocnica Veľké Zálužie, (ďalej len „PN VZ“)
Psychiatrická nemocnica prof. Matulaya Kremnica, (ďalej len „PN prof. Matulaya“)
Detská fakultná nemocnica Košice (ďalej len „DFN“),
Kysucká nemocnica s poliklinikou (ďalej len „KNsP“),
Nemocnica s poliklinikou Považská Bystrica (ďalej len „NsP PB“),
Ministerstvo zdravotníctva SR (ďalej len „MZ SR“),
Ministerstvo financií SR (ďalej len „MF SR“),
Štatistický úrad SR (ďalej len „ŠÚ SR“),
Hospodársky výsledok (ďalej len „HV“),

Zhrnutie

Kontrola bola vykonaná v piatich zdravotníckych zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti MZ SR a v dvoch zdravotníckych zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti príslušného samosprávneho kraja za kontrolované obdobie roka 2012, v prípade objektívneho zhodnotenia kontrolovaných skutočností aj predchádzajúce roky, resp. nasledujúci rok. V prípade analýzy hospodárskeho výsledku a vybraných nákladov boli posudzované údaje za obdobie rokov 2010-2012. Všetky vybrané kontrolované subjekty sú príspevkovými organizáciami.

HV príspevkových organizácií je vo všeobecnosti tvorený výsledkom hospodárenia z hlavnej činnosti a ziskom vytvoreným inou (podnikateľskou) činnosťou po jeho zdanení.

Vykonanou analýzou hospodárskych výsledkov vo vybraných subjektoch vyplynulo, že len v dvoch zdravotníckych zariadeniach (NTS a PN PB) bol v sledovanom období rokov 2010-2012 dosahovaný kladný HV.

V roku 2011 bol dosiahnutý kladný hospodársky výsledok takmer vo všetkých vybraných zdravotníckych zariadeniach. Táto skutočnosť bola ovplyvnená najmä finančnou výpomocou na oddĺženie prostredníctvom MZ SR. V priebehu roku 2012 sa však dve zdravotnícke zariadenia dostali opäť do záporného hospodárneho výsledku, pričom v jednom prípade (NsP PB) bol záporný hospodársky výsledok v roku 2012 väčší ako v roku 2010, čo predstavovalo priemernú mesačnú stratu z hlavnej činnosti v sume 192 tis. eur.

Na hospodárenie vybraných zdravotníckych zariadení vplývali nielen vysoké pohľadávky ale aj záväzky. Medzi najväčších dlžníkov patrili zdravotné poisťovne, voči ktorým dosahovali pohľadávky zdravotníckych zariadení takmer 100 %. Napr. v roku 2012 v KNsP predstavovali pohľadávky voči zdravotným poisťovniam 98,30 % všetkých pohľadávok, v NsP PB to bol 84,65 % podiel a v ZaDZS predstavovali pohľadávky voči zdravotným poisťovniam 94,57 % všetkých pohľadávok. V prípade NTS boli pohľadávky vedené najmä voči zdravotníckym zariadeniam za krv a krvné prípravky, ktoré v roku 2012 predstavovali 99,59 % všetkých pohľadávok.

Najväčšie záväzky vybraných kontrolovaných subjektov predstavovali záväzky voči inštitúciám sociálneho zabezpečenia a záväzky voči dodávateľom, ktoré v niektorých prípadoch dosahovali v priemere 60 % podiel zo všetkých záväzkov. V roku 2011 záväzky vo všetkých subjektoch boli znížené z dôvodu poskytnutej finančnej výpomoci na oddĺženie

zdravotníckych zariadení, avšak v roku 2012 opäť stúpili v mnohých prípadoch na úroveň roku 2010, t.j. pred oddĺžením.

V dvoch prípadoch bolo zistené, že celkové pohľadávky subjektu (NTS a PN prof. Matulaya) boli vyššie ako celkové záväzky. Z toho vyplýva, že v týchto subjektoch dochádza k druhotnej platobnej neschopnosti vplyvom dlhodobej nepriaznivej situácie v zdravotníctve. Zlepšením platobnej disciplíny zdravotných poisťovní, by sa vo všetkých kontrolovaných zdravotníckych zariadeniach zlepšila platobná schopnosť a zdravotnícke zariadenia by výrazným spôsobom znížili svoje záväzky, najmä však záväzky po lehote splatnosti, ktoré následne vytvárajú ďalšie neproduktívne náklady ako sú pokuty, penále a iné sankčné postihy za oneskorené úhrady.

V sledovanom období boli celkové náklady vybraných kontrolovaných subjektov nasledovné: v roku 2010 boli na úrovni 8,2 mld. eur, v roku 2011 to bolo 8,8 mld. eur a v roku 2012 sa ročné náklady za všetky subjekty pohybovali na úrovni 9,5 mld. eur, t.j. celkové náklady mali každoročne stúpajúcu tendenciu. Podiel celkových nákladov na celkových výnosoch vo vybraných zdravotníckych zariadeniach bol v sledovanom období v rozpätí 92,5 % - 98,5 %.

Vykonanou analýzou bolo zistené, že najväčším objemom na celkových nákladoch sa podieľali osobné náklady, a to v roku 2010 v celkovej sume 4,5 mld. eur, v roku 2011 to bolo 4,8 mld. eur a v roku 2012 až 5,1 mld. eur. Osobné náklady každoročne stúpali a boli kontrolovanými subjektmi považované za najväčšiu nákladovú položku v jednotlivých zdravotníckych zariadeniach.

Druhou najväčšou nákladovou položkou boli spotrebované nákupy, v rámci ktorých boli porovnávané náklady na lieky, zdravotnícke potreby a ostatné náklady.

Náklady na lieky spolu za všetky kontrolované subjekty v roku 2010 predstavovali sumu 7,5 mil. eur, v roku 2011 sumu 7,9 mil. eur a v roku 2012 boli náklady na lieky v sume 7,3 mil. eur. Podiel nákladov na lieky k celkovým nákladom bol v sledovanom období kolísavý a pohyboval sa v rozpätí od 7,7 % - 9,1 %.

Náklady na zdravotnícke potreby spolu za kontrolované subjekty predstavovali v roku 2010 sumu 6,2 mil. eur, v roku 2011 sumu 6,1 mil. eur a v roku 2012 boli náklady na zdravotnícke potreby v sume 6,3 mil. eur, t.j. mali pomerne ustálený charakter.

Náklady na energie (elektrina, voda, plyn a teplo) predstavovali ďalšiu významnú položku, ktorá v roku 2010 bola v sume spolu 3,0 mil. eur, v roku 2011 bola v sume 3,2 mil. eur a v roku 2012 zaznamenala ďalší nárast, a to na sumu 3,4 mil. eur.

Analýzou tržieb a výrobných nákladov z účtovných závierok ZaDZS bolo zistené, že v roku 2010 bol podiel tržieb na výrobných nákladoch vo výške 98,69 %, v roku 2011 vo výške 99,47 % a v roku 2012 vo výške 98,09 %.

V zmysle zákona o rozpočtových pravidlách ZaDZS dlhodobo nespĺňa uvedenú podmienku, a preto by nemala byť vykazovaná ako príspevková organizácia v zriaďovateľskej pôsobnosti MZ SR.

Ďalej bolo zistené:

- v piatich subjektoch bolo spolu v 12 prípadoch zistené nesprávne triedenie výdavkov, čím subjekty nekonali v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách,
- v štyroch kontrolovaných subjektoch bolo zistené nehospodárne konanie v zmysle zákona o rozpočtových pravidlách v celkovej sume 970 976,00 eur. Z toho v NTS bolo zistené nehospodárne konanie v sume 320 420,84 eur za úhradu sankcií za

neplnenie svojich záväzkov voči dodávateľom. Na druhej strane subjekt za oneskorené úhrady svojich odberateľov nepenalizoval, t.j. nestaral sa o pohľadávky štátu, čím nekonal v súlade so zákonom o správe majetku štátu. V DFN bolo zistené ne hospodárne konanie spolu v sume 644 484,00 eur, z toho v sume 618 737,00 eur za neuplatňovanie zákona o verejnom obstarávaní pri obstarávaní tovarov a služieb napríklad tým, že v 9 prípadoch znemožnil účasť na verejnom obstarávaní iným uchádzačom, čím nevytvoril súťažné prostredie a tiež v sume 17 880,00 eur za úhradu inžinierskych činností pre územné rozhodnutia a nevyužitie možnosti predĺženia pôvodných rozhodnutí a v čiastke 7 867,45 eur za rekonštrukciu hygienických zariadení.

- v NsP PB bolo zistené porušenie zákona o rozpočtových pravidlách v súvislosti s poskytovaním preddavkov, ktoré neboli zmluvne vopred dohodnuté v celkovej sume 17 209,61 eur,
- viaceré porušenia zákona o účtovníctve, kedy kontrolované subjekty neprávne účtovali svoje náklady, čím neboli dodržané platné postupy účtovania, opravy účtovných dokladov neboli uskutočnené v zmysle zákona o účtovníctve a pod.,
- v 29 prípadoch bolo zistené, že kontrolované subjekty pri obstarávaní tovarov a služieb nepostupovali podľa zákona o verejnom obstarávaní, čím porušili svoju povinnosť vyplývajúcu so zákona o verejnom obstarávaní. Z toho v 16 prípadoch bolo zistené, že päť kontrolovaných subjektov (NTS, PN VZ, DFN, KNSP, NsP PB) pri obstarávaní tovarov a služieb nepostupovali podľa zákona o verejnom obstarávaní, čím porušili svoju povinnosť vyplývajúcu so zákona o verejnom obstarávaní; v troch prípadoch bolo zistené, že dva kontrolované subjekty (NTS, DFN) rozdelili predmet zákazky za účelom vyhnúť sa pri zadávaní zákaziek postupom podľa zákona o verejnom obstarávaní, čím porušili príslušné ustanovenie citovaného zákona; v piatich prípadoch bolo zistené, že štyri kontrolované subjekty (2x NTS, NsP PB, KNSP, DFN) nestanovili správne predpokladanú hodnotu zákazky, tým zároveň zvolili nesprávny postup verejného obstarávania a v piatich prípadoch bolo v NTS zistené, že boli uzatvorené rámcové zmluvy v rozpore so súťažnými podmienkami ako aj s ponukami úspešných uchádzačov, čím bolo porušený zákon o verejnom obstarávaní.

Odporúčania NKÚ SR na riešenie zistených nedostatkov

I. DFN

- Zefektívniť vnútorný kontrolný systém tak, aby pokrýval oblasť verejného obstarávania.
- Za člena komisie, ktorá bude vykonávať interný audit na ekonomickom oddelení nemocnice, menovať aj odborníka s ekonomickým vzdelaním.

II. PN prof. Matulaya

- Požiadat' zriaďovateľa MZ SR o doplnenie vecného a finančného vymedzenia majetku PN Kremnica v ZL z 18.12.1990.
- Smernicu č. 1/2010 doplniť o postupy k vykonávaniu vnútornej kontroly na podmienky PN Kremnica v súlade so zákonom č. 10/1996 Z. z.
- Smernicu SM-4-FK doplniť o postup a spôsob vykonávania predbežnej finančnej kontroly vedúcim zamestnancom a o vykonávanie následnej finančnej kontroly podľa zákona č. 502/2001 Z. z.

III. PN VZ

- Uviest' do súladu údaje, vedené v registri Štatistického úradu Slovenskej republiky s údajmi uvedenými v zriaďovacej listine nemocnice.
- Podat' dodatočné daňové priznanie k dani z príjmov právnickej osoby za obdobie roku 2012.
- Novelizovať interný predpis, upravujúci vykonávanie predbežnej, priebežnej a následnej finančnej kontroly v podmienkach nemocnice.

IV. NsP PB

- Informovať zriaďovateľa o tom, že Nemocnica s Poliklinikou Považská Bystrica v kontrolovanom období nespĺňala zákonnú podmienku príspevkovej organizácie, keď podiel jej výrobných nákladov a tržieb bol vyšší ako 50 %.
- Aktualizovať smernicu o verejnom obstarávaní.
- Zostavovať plán verejného obstarávania.

V. KNSP

- Kontrolou NKÚ SR bolo zistené, že KNSP uskutočňovala platby na základe zmlúv, ktoré boli v platnosti sedem rokov a viac, pričom tieto zmluvy boli uzatvorené na dobu neurčitú. NKÚ SR odporúča prehodnotiť takto uzatvorené zmluvy z dôvodu zreálnenia uhrádzaných súm za poskytovanie služieb na základe takto uzatvorených zmlúv.
- KNSP Čadca v kontrolovanom období nevykonávala následné finančné kontroly zamerané na dodržiavanie hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti pri hospodárení s verejnými prostriedkami. Z uvedeného dôvodu odporúčame takýto typ kontroly zaradiť do plánu kontrolnej činnosti pre nasledujúce roky.

VI. ZaDS

- NKÚ SR odporúča zriaďovateľovi MZ SR, zvážiť inú právnu formu pre ZaDZS BA tak , aby bola v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách.

VII. NTS

- NKÚ SR odporúča vo všetkých piatich uzatvorených rámcových zmluvách s dodávateľmi ako aj v oznámeniach o výsledkoch obstarávania formou dodatkov odstrániť zistené nedostatky a uviesť ich do právneho vzťahu so zákonom o verejnom obstarávaní.
- Aktualizovať interný predpis č. 3/2005 Pravidlá hospodárenia NTS SR, ktorý sa odvolával na neplatný zákon č. 303/1995 Z. z. o rozpočtových pravidlách.
- Vzhľadom na zistené nedostatky uvedené v protokole o výsledku kontroly odporúčame kontrolný útvar posilniť a zaradiť do plánu kontrolnej činnosti aj kontroly zamerané na hospodárenie s verejnými prostriedkami, uzatváranie zmluvných vzťahov, ako aj na kontrolu verejného obstarávania.

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Súhrnná správa o výsledku kontroly

Kontrolná akcia bola vykonaná na základe plánu kontrolnej činnosti na rok 2013. Jej účelom bolo preveriť hospodárenie vo vybraných zdravotníckych zariadeniach, dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri vynakladaní prostriedkov na zabezpečenie ich činnosti.

Predmetom kontrolnej akcie bolo preveriť hospodárenie s verejnými prostriedkami vo vybraných zdravotníckych zariadeniach, dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri zabezpečení činnosti.

Kontrola bola vykonaná v piatich zdravotníckych zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti MZ SR a v dvoch zdravotníckych zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti príslušného samosprávneho kraja za kontrolované obdobie roka 2012, v prípade objektívneho zhodnotenia kontrolovaných skutočností aj predchádzajúce roky, resp. nasledujúci rok. V prípade analýzy hospodárskeho výsledku a vybraných nákladov boli posudzované údaje za obdobie rokov 2010-2012. Všetky vybrané kontrolované subjekty sú príspevkovými organizáciami.

Išlo o zdravotnícke zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti MZ SR:

ZaDZS, NTS, PN VZ, PN prof. Matulaya, DFN.

V rámci zriaďovateľskej pôsobnosti Trenčianskeho samosprávneho kraja to bolo zdravotnícke zariadenie: NsP PB a v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja: KNsP.

Kontrola bola zameraná na vykonanie analýzy hospodárskeho výsledku, na preverenie hospodárnosti vynakladania verejných prostriedkov na náklady v účtovných skupinách: spotrebované nákupy, služby a osobné náklady a ich podiel na celkových nákladoch, ako aj na dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov.

Počas výkonu kontroly bolo zistené:

Analýza hospodárskych výsledkov

HV príspevkových organizácií je vo všeobecnosti tvorený výsledkom hospodárenia z hlavnej činnosti a ziskom vytvoreným inou (podnikateľskou) činnosťou po jeho zdanení.

Výsledky hospodárenia bežného účtovného obdobia

(v tis. eur)

Názov subjektu	2010			2011			2012		
	HV spolu	hl. činnosť	iná činnosť	HV spolu	hl. činnosť	iná činnosť	HV spolu	hl. činnosť	iná činnosť
ZaDZS	- 222,0	- 203,4	- 18,6	452,3	986,3	- 533,9	88,5	418,3	- 329,8
NTS	2 548,1	2 548,1	-	1 914,4	1 914,4	-	134,9	134,9	-
PN VZ	387,2	387,2	-	185,1	185,1	-	312,8	307,7	5,1
PN prof. Matulaya	- 258,6	- 258,6	-	315,3	315,3	-	0,025	0,025	-
DFN	- 580,5	- 640,3	59,8	2 068,8	2 028,5	40,3	- 340,9	- 346,2	5,3
NsP PB	- 2 057,0	- 2 262,0	205,0	1 076,0	998,0	78,0	- 2 193,0	- 2 309,0	116,0
KNsP	- 1036,1	- 1 048,5	12,4	- 299,2	-303,0	3,8	130,1	117,2	12,9

Zdroj: ekonomické výkazy kontrolovaných subjektov

Z prehľadu vyplýva, že len v dvoch zdravotníckych zariadeniach (NTS a PN PB) bol po celý čas dosahovaný kladný HV.

HV v NTS bol v priebehu uvedených rokov ovplyvnený nielen vyššími nákladmi spojenými s dobudovaním spracovateľských centier a nárastom mzdových nákladov, ale aj vývojom stavu pohľadávok a záväzkov po lehote splatnosti v jednotlivých rokoch a nárastom odpisov novo - zaradeného majetku.

PN VZ dosiahla v roku 2012 vyšší HV oproti roku 2011 o 68,98 %. Tento výsledok nebol dosiahnutý poklesom nákladov, ale nárastom výnosov, najmä tržieb za vlastné výkony, ako aj novo zriadenou podnikateľskou činnosťou, čo naznačuje správny smer v hospodárení nemocnice. Kontrolou bolo zistené, že táto podnikateľská činnosť bola vykonávaná bez súhlasu zriaďovateľa, čím bol porušený zákon o rozpočtových pravidlách.

V roku 2011 bol dosiahnutý kladný hospodársky výsledok takmer vo všetkých vybraných zdravotníckych zariadeniach. Táto skutočnosť bola ovplyvnená najmä finančnou výpomocou na oddĺženie prostredníctvom MZ SR. V priebehu roku 2012 sa však dve zdravotnícke zariadenia dostali opäť do záporného hospodárneho výsledku, pričom v jednom prípade (NsP PB) bol záporný hospodársky výsledok v roku 2012 väčší ako v roku 2010, čo predstavovalo priemernú mesačnú stratu z hlavnej činnosti v sume 192 tis. eur.

Na hospodárenie vybraných zdravotníckych zariadení vplývali nielen vysoké pohľadávky ale aj záväzky. Medzi najväčších dlžníkov patrili zdravotné poisťovne, voči ktorým dosahovali pohľadávky zdravotníckych zariadení takmer 100 %. Napr. v roku 2012 v KNSP predstavovali pohľadávky voči zdravotným poisťovniam 98,30 % všetkých pohľadávok, v NsP PB to bol 84,65 % podiel a v ZaDZS predstavovali pohľadávky voči zdravotným poisťovniam 94,57 % všetkých pohľadávok. V prípade NTS boli pohľadávky vedené najmä voči zdravotníckym zariadeniam za krv a krvné prípravky, ktoré v roku 2012 predstavovali 99,59 % všetkých pohľadávok.

Najväčšie záväzky vybraných kontrolovaných subjektov predstavovali záväzky voči inštitúciám sociálneho zabezpečenia a záväzky voči dodávateľom, ktoré v niektorých prípadoch dosahovali v priemere 60 % podiel zo všetkých záväzkov. V roku 2011 záväzky vo všetkých subjektoch boli znížené z dôvodu poskytnutej finančnej výpomoci na oddĺženie zdravotníckych zariadení, avšak v roku 2012 opäť stúpili v mnohých prípadoch na úroveň roku 2010, t.j. pred oddĺžením.

V dvoch prípadoch bolo zistené, že celkové pohľadávky subjektu (NTS a PN prof. Matulaya) boli vyššie ako celkové záväzky. Z toho vyplýva, že v týchto subjektoch dochádza k druhotnej platobnej neschopnosti vplyvom dlhodobej nepriaznivej situácie v zdravotníctve. Zlepšením platobnej disciplíny zdravotných poisťovní, by sa vo všetkých kontrolovaných zdravotníckych zariadeniach zlepšila platobná schopnosť a zdravotnícke zariadenia by výrazným spôsobom znížili svoje záväzky, najmä však záväzky po lehote splatnosti, ktoré následne vytvárajú ďalšie neproduktívne náklady ako sú pokuty, penále a iné sankčné postihy za oneskorené úhrady.

Analýzou tržieb a výrobných nákladov z účtovných závierok bolo zistené, že v roku 2010 bol podiel tržieb na výrobných nákladoch vo výške 98,69 %, v roku 2011 vo výške 99,47 % a v roku 2012 vo výške 98,09 %.

V zmysle predmetného ustanovenia zákona o rozpočtových pravidlách ZaDZS dlhodobo nespĺňa uvedenú podmienku, a preto by nemala byť vykazovaná ako príspevková organizácia v zriaďovateľskej pôsobnosti MZ SR.

Analýza nákladov na činnosti

V sledovanom období boli celkové náklady vybraných kontrolovaných subjektov nasledovné: v roku 2010 boli na úrovni 8,2 mld. eur, v roku 2011 to bolo 8,8 mld. eur a v roku 2012 sa ročné náklady za všetky subjekty pohybovali na úrovni 9,5 mld. eur, t.j. celkové náklady mali každoročne stúpajúcu tendenciu. Podiel celkových nákladov na celkových výnosoch vo vybraných zdravotníckych zariadeniach bol v sledovanom období v rozpätí 92,5 % - 98,5 %.

V rámci účtovnej triedy boli analýzou preverené účtovné skupiny: spotrebované nákupy (liečivá, zdravotnícke potreby, energie), služby (likvidácia odpadu, pranie bielizne, upratovanie, strážna služba, právne služby a pod.) a osobné náklady (mzdové náklady, poisťné, náhrady mzdy).

Vykonanou analýzou bolo zistené, že najväčším objemom na celkových nákladoch sa podieľali osobné náklady, a to v roku 2010 v celkovej sume 4,5 mld. eur, v roku 2011 to bolo 4,8 mld. eur a v roku 2012 až 5,1 mld. eur. Osobné náklady každoročne stúpali a boli kontrolovanými subjektmi považované za najväčšiu nákladovú položku v jednotlivých zdravotníckych zariadeniach.

Nárast osobných nákladov v roku 2012 bol spôsobený najmä zvýšením mzdových nárokov lekárov v zmysle zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti zdravotníckych pracovníkov, stavovských organizáciách v zdravotníctve, ako aj navýšením mzdových nárokov sestier v zmysle zákona o minimálnych mzdových nárokov sestier a pôrodných asistentiek.

Druhou najväčšou nákladovou položkou boli spotrebované nákupy, v rámci ktorých boli porovnávané náklady na lieky, zdravotnícke potreby a ostatné náklady.

Náklady na lieky spolu za všetky kontrolované subjekty v roku 2010 predstavovali sumu 7,5 mil. eur, v roku 2011 sumu 7,9 mil. eur a v roku 2012 boli náklady na lieky v sume 7,3 mil. eur. Podiel nákladov na lieky k celkovým nákladom bol v sledovanom období kolísavý a pohyboval sa v rozpätí od 7,7 % - 9,1 %.

Náklady na zdravotnícke potreby spolu za kontrolované subjekty predstavovali v roku 2010 sumu 6,2 mil. eur, v roku 2011 sumu 6,1 mil. eur a v roku 2012 boli náklady na zdravotnícke potreby v sume 6,3 mil. eur, t.j. mali pomerne ustálený charakter.

Náklady na energie (elektrina, voda, plyn a teplo) predstavovali ďalšiu významnú položku, ktorá v roku 2010 bola v sume spolu 3,0 mil. eur, v roku 2011 bola v sume 3,2 mil. eur a v roku 2012 zaznamenala ďalší nárast, a to na sumu 3,4 mil. eur. Najvyššia spotreba energií bola zistená v dvoch kontrolovaných subjektoch a to: v NsP PB boli náklady na spotrebu energií v sledovanom období v rozpätí od 845,0 tis. eur do 909,0 tis. eur a v KNsP boli náklady na spotrebu energií v rozpätí od 880,0 tis. eur do 964,6 tis. eur. V oboch prípadoch mali náklady kolísavý trend.

V jednom prípade (PN VZ) bolo kontrolou zistené nesprávne účtovanie energií v rokoch 2010 a 2011, kedy ich kontrolovaný subjekt účtoval do nákladov spotreby materiálu, čím porušil postupy účtovania a zároveň aj zákon o účtovníctve.

Náklady na spotrebu energie v PN VZ medziročne rástli aj napriek tomu, že v období rokov 2008 – 2010 obstarali 165 ks slnečných kolektorov v celkovej sume 377 936,41 eur. Na financovaní sa sumou 348 586 eur podieľali aj zdroje európskej únie v rámci operačného programu Životné prostredie. Slnečné kolektory slúžia na ohrev teplej vody. Kontrolou

následných monitorovacích správ bolo zistené, že návratnosť projektu je mnohonásobne dlhšia ako životnosť slnečných kolektorov. Hlavný dopad tohto projektu, ktorý mal byť v znížení škodlivých emisií, zníženie spotreby energie a zvýšenie inštalovaného príkonu zdroja na obnoviteľný zdroj energie a zvýšenie podielu výroby energie z obnoviteľných zdrojov sa podľa následných monitorovacích správ vykonaných v rokoch 2011-2013 nepotvrdil ani v jednom ukazovateli.

Podiel nákladov na spotrebu energií sa v priemere ročne pohyboval na úrovni 3,6 % z celkových nákladov.

Náklady na biologický a komunálny odpad spolu tvorili najmenšiu časť z nákladovej triedy 5. Náklady na odpady spolu predstavovali v roku 2010 sumu 176 tis. eur, v roku 2011 sumu 220,7 tis. eur a v roku 2012 sumu 190,6 tis. eur.

Vzhľadom k tomu, že údaje vo výkazoch ohľadne odpadov neboli v jednotlivých kontrolovaných subjektoch porovnateľné, nakoľko niektoré nesledovali na analytických účtoch zvlášť náklady na biologický a komunálny odpad, nebolo možné ich hodnotenie úplne objektívne vykonať. Napriek tomu je možné konštatovať, že náklady na biologický odpad sa v priemere ročne pohybovali na úrovni 130 tis. eur.

Dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov

Kontrola bola zameraná na dodržiavanie ustanovení zákona o rozpočtových pravidlách, zákona o účtovníctve, zákona o verejnom obstarávaní a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov. Preverení uvedených zákonných predpisov boli zistené nasledovné nedostatky.

V piatich subjektoch bolo spolu v 12 prípadoch zistené nesprávne triedenie výdavkov, čím subjekty nekonali v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách a zároveň aj s Opatrením MF SR, ktorým sa ustanovuje druhová klasifikácia, organizačná a ekonomická klasifikácie rozpočtovej klasifikácie.

V štyroch kontrolovaných subjektoch (NTS, DFN, ZaDZS, PN VZ) bolo zistené neehospodárne konanie v zmysle zákona o rozpočtových pravidlách v celkovej sume 970 976,00 eur. Z toho v NTS bolo zistené neehospodárne konanie v sume 320 420,84 eur za úhradu sankcií za neplnenie svojich záväzkov voči dodávateľom. Na druhej strane subjekt za oneskorené úhrady svojich odberateľov nepenalizoval, t.j. nestaral sa o pohľadávky štátu, čím nekonal v súlade so zákonom o správe majetku štátu. V DFN bolo zistené neehospodárne konanie spolu v sume 644 484,00 eur, z toho v sume 618 737,00 eur za neuplatňovanie zákona o verejnom obstarávaní pri obstarávaní tovarov a služieb napríklad tým, že v 9 prípadoch znemožnil účasť na verejnom obstarávaní iným uchádzačom, čím nevytvoril súťažné prostredie, v sume 17 880,00 eur za úhradu inžinierskych činností pre územné rozhodnutia a nevyužitie možnosti predĺženia pôvodných rozhodnutí a v sume 7 867,45 eur za rekonštrukciu hygienických zariadení.

V NsP PB bolo zistené porušenie zákona o rozpočtových pravidlách v súvislosti s poskytovaním preddavkov, ktoré neboli zmluvne vopred dohodnuté v celkovej sume 17 209,61 eur, ako aj porušenie citovaného zákona v súvislosti s uzatvorenou zmluvou na dodávku a montáž závorového parkovacieho systému v celkovej sume 29 880,00 eur. V zmluve bol dohodnutý splátkový kalendár na dva roky, pričom však subjekt do konca roku 2012 neuhradil ani jednu splátku v bežnom roku z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov. Neuhradením dohodnutých splátok v bežnom roku subjekt neoprávnene zaťažil rozpočet nasledujúceho roku, nakoľko ich nemal zabezpečené v rozpočte. V oboch uvedených

prípadoch bola zároveň porušená finančná disciplína v zmysle zákona o rozpočtových pravidlách.

V ZaDZS bolo zistené porušenie zákona o rozpočtových pravidlách nielen tým, že napriek dosiahnutému kladnému HV v rokoch 2010-2012 netvorili rezervný fond, ale v podnikateľskej činnosti bola v sledovanom období dosahovaná strata a napriek tomu kontrolovaný subjekt túto činnosť nezrušil.

Kontrolou boli zistené aj viaceré porušenia zákona o účtovníctve, kedy kontrolované subjekty neprávne účtovali svoje náklady, čím neboli dodržané platné postupy účtovania, opravy účtovných dokladov neboli uskutočnené v zmysle zákona o účtovníctve a pod.

Najviac porušení zákona o účtovníctve bolo zistené v PN VZ, kde žiadne účtovné doklady neobsahovali podpisový záznam zodpovednej osoby za účtovný prípad a v 159 prípadoch neobsahovali ani označenie účtov, na ktorých sa účtovný prípad zaúčtuje, čím tieto účtovné doklady neboli preukázateľnými účtovnými záznamami v zmysle citovaného zákona.

V dvoch prípadoch neboli účtovné doklady rozúčtované podľa obdobia s ktorým časovo a vecne súviseli. V účtovných závierkach za roky 2010 až 2012 neboli údaje o celkových nákladoch uvedené vo výkazoch ziskov a strát totožné s údajmi v hlavných knihách.

Vo výkazoch ziskov a strát boli údaje o celkových nákladoch vyššie v priemere ročne o 3 000,00 eur ako v hlavných knihách. Dôvodom týchto rozdielov bola skutočnosť, že kontrolovaný subjekt účtoval v sledovanom období náklady na účte, ktorý nebol súčasťou platného účtovného rozvrhu a údaje z neho neboli prenášané do hlavnej knihy na syntetický účet, boli však prenášané do účtovnej závierky. Takýmto účtovaním kontrolovaný subjekt porušil súčasne viaceré ustanovenia zákona o účtovníctve.

Najviac porušení bolo zistených v súvislosti s dodržiavaním zákona o verejnom obstarávaní.

V 16 prípadoch bolo zistené, že päť kontrolovaných subjektov (NTS, PN VZ, DFN, KNSP, NsP PB) pri obstarávaní tovarov a služieb nepostupovali podľa zákona o verejnom obstarávaní, čím porušili svoju povinnosť vyplývajúcu so zákona o verejnom obstarávaní.

V troch prípadoch bolo zistené, že dva kontrolované subjekty (NTS, DFN) rozdelili predmet zákazky za účelom vyhnúť sa pri zadávaní zákaziek postupom podľa zákona o verejnom obstarávaní, čím porušili príslušné ustanovenie citovaného zákona. Pritom v jednom prípade (DFN) mal verejný obstarávateľ súhlas zriaďovateľa na realizáciu obstarávania postupom podlimitnej zákazky, napriek tomu túto zákazku rozdelil tak, aby spadala do limitu zákaziek s nízkymi hodnotami. Účasť uchádzačov bola podmienená predložením cenovej ponuky. Všetky ponuky prevýšili limit zákazky s nízkou hodnotou, subjekt neprehodnotil svoj postup vo verejnom obstarávaní a nezrušil zvolený postup, ale pokračoval v elektronickej aukcii.

Ďalej bolo v piatich prípadoch zistené, že štyri kontrolované subjekty (2x NTS, NsP PB, KNSP, DFN) nestanovili správne predpokladanú hodnotu zákazky, tým zvolili nesprávny postup verejného obstarávania, nakoľko nezohľadnili v predpokladanej hodnote opakované plnenie z uzatvorených zmlúv, čím konali v rozpore so zákonom o verejnom obstarávaní.

V piatich prípadoch bolo v NTS zistené, že boli uzatvorené rámcové zmluvy v rozpore so súťažnými podmienkami ako aj s ponukami úspešných uchádzačov, čím bolo porušený zákon o verejnom obstarávaní. Zároveň tým, že boli rámcové zmluvy uzatvorené na inú sumu ako bola ponúknutá v elektronickej aukcii a dojednaním výnimočného predĺženia zmlúv,

neboli rešpektované limity podlimitných zákaziek určené pre tovary v zmysle zákona o verejnom obstarávaní.

Protokoly o výsledku kontroly boli prerokované so štatutárnymi orgánmi kontrolovaných subjektov, ktoré prijali spolu 65 opatrení na odstránenie kontrolou zistených nedostatkov. Plnenie prijatých opatrení bude NKÚ SR v rámci svojej činnosti sledovať a kontrolovať.

